
מראה מקומות- עניני הלכה

יבמות דף קיא'

נסדר ע"י אשר יעקב מילמן

רב דקהל שערי תפילה

פסעיק, ניו ג'רסי

AsherMillman@gmail.com

לזכר נשמת

מנחם מנדל בן משה ושרה בת משה צבי ממשפחת אדלר
קעפל בן אליעזר ופריידל בת אליעזר ממשפחת מילמן
צבי מנחם בן שמעיהו וחיה לאה בת נפתלי הערצקא ממשפחת
רייכמאן

A Chaburah on these מקומות מראה is posted weekly
and can be accessed via www.dafaweek.org, emailed,
or on the app.

507– Daf– Week

info@dafaweek.org

בענין טענת פתח פתוח בדרך כללי ובזמן הזה

• בגמ' יש מח' בין ר' מאיר ור' יוסי אם יש טענת בתולים עד שלשים יום או מיד אחר היחוד אבד טענתו. ובשו"ע נפסק כר' יוסי שמיד אחר יחוד יש טענה בב"ד ואם לאו אבד טענתו. אלא שבערך לחם כבר היקל שבשני עדים בלבד סגי ואי"צ בית דין ממש.

• ובשו"ע שם לא השיג הרמ"א לחלוק ומשמע שכן מסכים לשיטת השו"ע שפסקינן כר' יוסי אכן במקום אחר פסק הרמ"א שיש עד שלשים יום והוא כר' מאיר ולכ' סותר הרמ"א את דברי עצמו וכן העיר שם כבר החלקת מחוקק והניח בצ"ע למה שם פסק כר' יוסי.

• ונעיין קצת בעיקר דיני פ"פ. בשו"ע נפסק שיש ב' טענות כאן, א' טענת דמים שלא מצא דם וב' טענת פתח פתוח שלא מצא דחוק. ובוגרת (שעפ"י רובא ורובא כזה בזה"ז) אין לה טענת פתח פתוח ורק טענת דמים. וההסבר לזה עפ"י רש"י שעדיין יש לה בתולים ורק מחמת גודלה אין כאן דין דוחק כ"כ. והגם שכזה נפסק בשו"ע אכן בבית יוסף באמת הביא מח' ראשונים אם בוגרת מאבדת טענת דמים (דהיינו שמאבדת בתוליה ורק יש דין דוחק) או כההלכה בשו"ע שמאבד דין פ"פ ורק אין לה דין דמים. וכן הוא ההכלה כהנ"ל. ויוצא שבזמן הזה שנושאים בוגרות, לכ' יש לבעל ורק טענת דמים.

• אכן באמת הפוסקים מעוררים שבזמן הזה שאין נושאים עד שיהא גדולות ביותר אפילו טענת דמים אין להם. וכן העיר בראש אריה וזכרון יעקב. ובצירוף שיטות אלו וגם השיטות ההובא בבית יוסף היקל הציץ אליעזר שאין טענות אלו בכלל בזה"ז.

• ויש עוד דיון בזה"ז שר"ל יש שמתייחדים בימי השידוך וכדומה ודנו הפוסקים עם זה נכלל בהדין הנפסק בשו"ע שאם נתייחד אם הארוסה אבד טענת בתולים אכן למעשה הכריעו שלא כל העובר באיסור קל חשוד על איסור חמור וכן פסק ילקוט יוסף.

• יבמות קיא:

• שו"ע אבה"ע סח' י'

• ערך לחם שם

• שם רמ"א קיז' י'

• חלקת מחוקק שם ס"ק

• שו"ע שם סח' ג'

• רש"י כתובות לו:

• שו"ת ראש אריה סימן כ'

• שו"ת זכרון יעקב סימן כה'

• שו"ת ציץ אליעזר סימן מט'

• שו"ע שם ס"ק א'

• ילקוט יוסף הל' כתובה

וקידושין

חלקת מחוקק

אבן העזר קיו הלכות כתובות

בית שמואל תקמא

יהו שהה עמה שלשים יום. אע"תמה לך, דפליגי רבי מאיר ורבי יוסי בירושלמי [ראה יבמות פ"ג ה"ד וכתובות פ"א ה"ד] והנראה פלוגתאם נכ"י סימן ס"ח סק"י, [ו]ס"ל לרבי מאיר טענת במולים עד שלשים יום, דעד שלשים יום מוקים איניס אנפשיה. ורבי יוסי ס"ל דנכתבה, מד, וכלל נכתבה אפילו לאחר שלשים יום, ולא ס"ל הך כגדל דמוקים איניס אנפשיה]

שמום זה לא נראה א"ל עד עתה אפילו היה בתוך הקמטים (פירושו כגון תחת בית השחי ותחת הדרים וכדומה) או בכף הרגל אין שומעין לו חזקה אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו וידע ונתפיים א"כ ואם י"ה שהה עמה שלשים יום אינו נאמן לומר שלא בעל (מהר"ק שורש ק"ה).

שמום זה לא נראה א"ל עד עתה אפילו היה בתוך הקמטים (פירושו כגון תחת בית השחי ותחת הדרים וכדומה) או בכף הרגל אין שומעין לו חזקה אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו וידע ונתפיים א"כ ואם י"ה שהה עמה שלשים יום אינו נאמן לומר שלא בעל (מהר"ק שורש ק"ה).

שמום זה לא נראה א"ל עד עתה אפילו היה בתוך הקמטים (פירושו כגון תחת בית השחי ותחת הדרים וכדומה) או בכף הרגל אין שומעין לו חזקה אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו וידע ונתפיים א"כ ואם י"ה שהה עמה שלשים יום אינו נאמן לומר שלא בעל (מהר"ק שורש ק"ה).

גם משמע דהיא מקדשת בנדאי, אע"ג ד[א]ס נמלאו בה מומין אפילו לא המנה על מומין אין לה כחובה והכחובה כחכב בטלה. מ"מ אם שהה מחל לה ואינה לה כחובה. ואין להקשות אין חנכה עם כחובה זו דהא הכחובה בטלה, י"ל דאינה בטילה אלא כשהוא מקפיד על המומין כמו שכתבנו בסיומן ל"ט [סק"י], אבל כשאינו מקפיד או הקדושין קידושי ודאי הם, וע"ש: (ב) ואם שהה עמה שלשים יום וכו'. נש"ס סוף פרק ב"ב שמיא [יבמות ק"א ע"ב] פליגי רבי מאיר ורבי יוסי, לרבי מאיר יכול לומר אפילו שהה שלשים יום דלא בעיל אותה, ולרבי יוסי מיד שנסתר עמה אמרינן דבעיל, והלכתא כרבי יוסי. והקשה בח"מ [סק"י] למה פסק הרב רמ"א ואם שהה וכו' דהיינו כרבי מאיר, דהא לרבי יוסי אם נסתר עמה אמרינן דבעיל אפילו לא שהה, ואם לא נסתר עמה אפילו לאחר שלשים יום ש לו טענת במולים. ולכאורה נראה ד[ה]רב רמ"א פסק כן אליבא ד[ה]אוקומתא דרבה שם דלומר [ד]אף לרבי יוסי לא אמרינן דבעיל מיד היכא דאיכא אחי טעם דלא בעיל, כי הא דלמר שם [ד]ביבמה אמרינן דמוקי נפשיה עד שלשים יום משום דמיבזו בזוי מינה, אבל יומר משלשים יום בנדאי לא אוקמי נפשיה. אע"ג דק"ל ביבמה [ד]אפילו תוך שלשים יום נרביח ממנו גט כמ"ש בסיומן קס"ו [סעיף ר], היינו לחומרא אמרינן שמה בעיל אותה לכן נרביח גט ממנו, אבל לקולא י"ל דלא בעיל, [ו]ה"ה להוציא ממנו הכחובה י"ל דלא בעיל, כן ה"ג י"ל [ד]שכחה המומין לא בעיל, כי קודם שבעל בודק אם יש לו מומין, ואם בודק וראה המומין ובעיל או בודאי מחיל, אבל כל זמן שלא בעיל י"ל דלא מחל לעצמו או גמר דבעמו אם יתחיל, לכן כל זמן שלא בעיל י"ל דלא מחיל, אבל שהה שלשים יום או בודאי לא אוקמי נפשיה ובעיל ומחיל: סעיף י"א (א) שאשתו נכפית. היינו שגדל זה אחר אירוסין ונשואין ונסתתפה שדהו לכן חייב ליתן לה הכחובה, וה"ה אם היה זה קודם לכן וידע המום או חייב ליתן לה הכחובה. מיהו יכול לגרשה בעל כרחו כי יש סכנה בדבר, ועיין משנת הרא"ש (כלל מ"ב ס"א א):

שמום זה לא נראה א"ל עד עתה אפילו היה בתוך הקמטים (פירושו כגון תחת בית השחי ותחת הדרים וכדומה) או בכף הרגל אין שומעין לו חזקה אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו וידע ונתפיים א"כ ואם י"ה שהה עמה שלשים יום אינו נאמן לומר שלא בעל (מהר"ק שורש ק"ה).

שמום זה לא נראה א"ל עד עתה אפילו היה בתוך הקמטים (פירושו כגון תחת בית השחי ותחת הדרים וכדומה) או בכף הרגל אין שומעין לו חזקה אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו וידע ונתפיים א"כ ואם י"ה שהה עמה שלשים יום אינו נאמן לומר שלא בעל (מהר"ק שורש ק"ה).

ערך לחם

סעיף י"ב בסופו. שהה עמה שלשים יום אינו נאמן לומר שלא בעל. מהר"ק שורש ק"ה.

באר הגולה

סעיף י"ב ואם שהה עמה שלשים יום כו'. הוא תמוה דהא ק"ל כרבי יוסי [יבמות ק"א ע"ב], וכבר תמה נחלקת מחוקק [סק"י] ודברי נ"ש [סק"י] אינם נכונים:

באר היטב

סעיף י"א ג. מי שנודע לו. עיין בתשובת נודע ביהודה חנינא [אה"ע] סימן ק"ד שכתב על דברי אשה אחת שנישאת לאיש, ולפי דברי האיש זה שנה שהוא עמה היא חולנית ועסקה ברפואות ולא הועיל, והוא האיש אומר שהוא מבין חולשתה שנתקלקל מוחה ושהוא שופט בשכלו שאין לה רפאות תעלה, ומדמה אותה לנכפית ורוצה לגרשה בעל כרחו, ואף שאין בידו לסלק כתובתה תשאר הכתובה חוב עליו. הנה רמות רוחא יתירתא חזינא ביה כו', ומי יסמוך על הבנתו שהוא אומר שהבין חליה, ואולי ראש פינה - עקבי הברית

באר היטב

סעיף י"א טו. שאשתו נכפית. היינו שגדל זה אחר אירוסין ונשואין ונסתתפה שדהו לכן חייב ליתן לה הכחובה, וה"ה אם היה זה קודם לכן וידע המום או חייב ליתן לה הכחובה, מיהו יכול לגרשה בעל כרחו כי יש סכנה בדבר. נ"ש [סק"א]. ועיין משנת הרא"ש כלל מ"ב ס"א א):

באר היטב

ראש פינה - חלקת השדה משנה שמביא הח"מ כאן, וצ"ע. אך אחר העיון בפוסקים ובהרב המגיד [פ"ב מאשות ה"ז] ומהר"ק [המבוא בצינים שבהג"ה] זה אינו, דהא באמת אם יביא הבעל עדים שעד שלא נתארה היו בה לא מהני לומר אין אדם שותה, וכדאמרינן בגמ' [שם ע"ו ע"א] מאי אמרת אין אדם שותה, אדרבה אין אדם מתפיים במומין, נמצא דלא מהני החזקה דאין אדם שותה להוציא ממנו, [ו]רק בבעיל מהני החזקה להוציא אף שמביא ראיה שהיו קודם, ועל כרחך כניסה לחופה לחוד לאו חזקה אלימתא היו כל כך חזקה דאין אדם מתפיים טובה הימנה, דפעמים יכול להיות שלא שותה להוציא ממנו, אבל בבעיל ודאי בודק בעצמו ולא בעיל עד דבודק, ועיין בפוסקים ובכסף משנה שהביא הח"מ ס"ק (שלפני זה, ועיין בב"ש [סק"ט]:) סק"ט. וגרע ממוכה שחין דלא מהני תנאה כו'. ר"ל (דבמוכה) [דבמוכה] שחין הדין הוא אף (שהתנה) [שהתנה] וידע אמרינן דיכול לומר סבור הייתי לקבל ואיני יכול, וה"ה בנכפית, דמחמת שסכנה הוא, אף שידע וקיבל מ"מ יכול לגרשה בעל כרחו:

חולק על המגיד כו'. דק"ל דודאי אינו נוטל אלא"כ נדק, ובשלטי המגידים כתב אפילו כו'. והי"ו נכבא עדים שקודם שנחלספס היו. גם משמע דהיא מקודשת כו'. הלשון כאן הוא מגומגמת קלם דסמחא נקדושין וסיס נכמונה. ומהנראה שמיכות אלו י"ל שגובל [סוגריים] והוא ענין כפי עצמו וכמוהו אבן ארזיחה. ואולי הכונה דלא ולא אחת היא, דכיון שלא המנה בפירות יש פסק מי מקפיד על מומין, ויחון ששהה עמה אמרינן דאינו מקפיד, ולכן מקודשת וגם יש לה כחובה. עיין היטב לעיל סימן ל"ט סק"י, וכן משמע גם בסוף [הס"ק] כאן. אפילו לא התנה כו'. דלעיל סעיף ד'. דהא הכתובה בטלה. והיו כשער שמתל שטנודו דלף שחור וזהו כי אינו נוטל בו, עיין בח"מ סימן מ"ח: סק"ב. הרב רמ"א פסק כן אליבא כו'. ר"ל דלעולם מיירי נכתבה, ואע"פ כיון דיש טעם י"ל דאינו נוטל,

אף שידע וקיבל מ"מ יכול לגרשה בעל כרחו:

סימן ב

שאלה הנה איקלע אצלינו פה אמדור שאלה שכהן נשא אשה ולא היה עמה עד לאחר שבועה ימים לאחד נשואין מטעם שהיה חופת נדה וחזרה היה ביום ג' והכלה לא היתה בבית היתן ולאחר שבת הלכה בעצמה במקום שרצתה עד שטבלה ולאחר טבילה היה עמה ולא נצא בתולים ונשאלתי אם מותרת לבעלה או לאו וגם בעלה היה גרש בכבר :

תשובה ענה א לכאורה הרי היא חסורה עליו מטעם שאלתה בגמ' כחובות ט' ע"א שהאומר פחה פחה מאלתי חסורה עליו ועיין בסי' ס"ח בל"ע שאין פסקין שם לבגרות י"ב טענה דמים והכל לא היה פתחה פתוח וגם לא היה דמים וגם היה נשוי שלא שייך שהוא לא זקן ע"כ לריכה להיות חסורה עליו אלא שהתקת מחוקק בלבן העזר סימן ס"ח אומר שאפשר שבגמ' הזה שאין מיוחדים שום אדם עם הכלה מותרת לטקן עי"ש אבל הכל לא מוטיל היתור שגו מטעם שהרי הנה הלכה בעלמה במקום שרלחה בלא שום אדם ועיין בל"ע סימן ו' ב"ע"ו ס"ק י"ב שאומר אם קידם ובעל מיד מותרת מפרש שם ה"ט"ז שדוקא אם במחמתין קובע עדים חזי מוטיל ולכאורה להיפוך מהלוקק מחוקק ומכ"כ לעיני המעשה ששאלתי שגם מהלוקק מחוקק מודה שריכין לחוש ועיין ב"ש" ז"ל בכחובות דף י"ב ע"א שמתרין שם שקידם ובעל ללאחר ומפרש שם שלא פריש ממנה עד הציאה אלמא שלא סמכינן על דבר אחר שהרי גם בזמן הגמרא היה ששצנינים עיין ב"ב קמ"ה ע"כ רש"י מרש"י ז"ל שחינו מפרש כהלוקק מחוקק אלא אפשר שרש"י ז"ל לשיטתו רש כחובות שיעקר העטם ממשו שיחברר הדבר ב"ד ועיין בחוס' שם שמקשה ה"א הוי ספק פסיקה ולריכין לומר שרש"י ז"ל מכיין סבל מה דאפשר לברר מבררין ואף ב"ס"ו ו"ה"ה דף י"ב ע"א פריך שם ששמה לא יבא לברר ולכתחילה בעינין לברר כל מה דאפשר עיין ריש יו"ד סימן א' וסי' ס"ו אלא שגם בחרתי שאלל השאלה שלי גם מהלוקק מחוקק מודה ודו"ק וגם הרי איכא חוקק שמקודם לא נבעלה שרי איכא חוקק הגוף עיין בכחובות דף ט' ע"א בחוס' שם ד"ה ולא וגם הרי שם רוב ימים מקודם חירוסין ומיעוש לאחר חירוסין ומכ"ז חושטין למיעוש מטעם חוקק הגוף עיין בסוף המדיר אלא שעיין ב"ד סי' קל"ג שאם היה חסרה בחולה ולא מלא לה דמים תולין שפחה ש"ו עי"ש ולריך לפרוש ממנה וקשה הרי חומרל דלחל לירי קולה דהיינו שאם כן נשא לאשה הזאת ולא ימלא לה בתולים לא יך ל"ב"ד מטעם שיאמר למה לי לילך ל"ב"ד הרי לריך חיי לפרוש ממנה ומבסחם יש לה דמים אלא שחפשי ש"ו או אם קבל אביה קדושין בפוחה מצת ג' שיש ג"כ לא יך ל"ב"ד והרי חומרל דלחל לירי קולה ועיין בכחובות דף י"ב ע"א ד"ה ויחוש שמה החסיו זנחה שמקשה שם אך הקטו מאחיס שמשום הכי לא יבא ל"ב"ד ו"ה"ה הבא אך תקנו חומרל זחה שדם בתולים חזי אלא מדרבנן וגם להחמיר אף אם ליכא דם שיבא קולה מזה לא היה יכולין לתקן ואפשר לתקן בן איסור לממונא ודחוק אלא לאו מכיין שזה שניה ב"ש"ו תולין ולא יבא מזה קלקול שבאמת יכולין להלות בזה וגם בכחובות דף י"ב ע"א יוחא שם שמהלל שחפשי ש"ו ומכיין שאיכא חוקק הגוף שמכשרין אף ברוב פסולין וממילא מכשרין גם הכא מטעם שמהלל חפשי ש"ו ולא הוי דלג שכיח כמו שאומר החוס' בכחובות דף ט' ע"א לעיני מוכת עץ שאם לא כן לא היה מחמיר המחבר ב"ד סי' קל"ג עיין בחוס' כחובות דף ב' ע"א אלא שקשה לכאורה מכחובות דף ט' ע"ב שהאמר שם לא דקא טעין טענה דמים שטענה מבוררת עי"ש וקשה הרי חזי מבורר ששמהלל היה דם אלא שחפשי ש"ו וגם איכא ס"ס שמהלל נבעלה מקודם ושמהלל לא נבעלה כלל אלא שחפשי ש"ו ואפשר לתרין שהרי שם בכחובות דף ט' מייירי בנערה שצבורה ליכא פתחה סתם לדעה רש"י ז"ל

ולר"ח ליכא טענה דמים עי"ש בחוס' ע"א ד"ה האומר פ"ס ודו"ק ושם דף ט' ע"ב הרי אומר מאי לאו דקא טעין טענה פ"ס ואמר שם לא דקא טעין טענה דמים וע"כ לא יכול להיות שמייירי שם בצבורה ובנערה כ"ע מודים שליכה הסברה שחפשי ש"ו מטעם שהרי בנערה נוחזים ד' לילוח אלמא שיש לה דם הרבה ע"כ לא יולין להלות ב"ש"ו אלא שקלח דוחק שם לאוקמא המענה דכחולה נשאה בנערה שעיין בכחובות דף י"ז ע"ב בחוס' ד"ה בנרה שלא שכיח שיהי הנשולין בנערה מטעם שבקשה אסור לקדם וממילא מן הסתם מקדם בנערה והרי נוחזים לה שנים עשר מודם וממילא הוי בנורה וגם אם בצבורה תלין ב"ש"ו וגם בקשה בלשח ישראל לא נאסרה עליו וגם בכהן לרי מאיר בסנהדרין ס"ו שליכה מיחה אלא קסמה ג"כ לא לריכה להיות חסורה עליו עיין בל"ע סימן כ' ברמ"א שם אם לא שחאמר שאף שהחורה מיטעה ממיתה אבל מברח לא מיטעה וממילא הוא זונה ואסורה לכהן עיין ביבמות ס"א ע"ב וגם אפשר שר"מ סובר כרי עקיבא רבו שגם מייירי לחון נאסרה על בעלה כמו שומרה יבם שזנחה עיין בסוטה י"ט ע"ב ודו"ק וגם עיין ביבמות ס"א ע"ב שכהן אסור ליטא את הקטנה וממילא לריך למהני בריש כחובות נערה נישאה ליום הרביעי וכמו בכחובות כ"ט שקחני שם אלו נערוה ועיין שם בחוס' ד"ה נערה ועיין בחוס' כחובות דף ט' ע"א שהיה יכול לתקן שמתו יכול לטעון טענה דמים אם לא מולא ש"ו ודו"ק שם בכל הסוגיא ולפי בירור שלי אם היה עם נערה חו עם קטנה שיש לה הרבה דמים ולא מלא לה דם לא היה לריך לפרוש ממנה והרי ב"ד סימן קל"ג חשיב שם נערה עם בנורה ואף שיכולין לדחוק ולומר שמה שחשיב נערה מייירי אם יש לה דם בתולים מכ"ז עיין ב"ש"ו ז"ל בנדה ס"ד ע"ב שמשמע ממש שאפילו בנערה אם לא מלא דם לריך לפרוש ממנה וח"כ הוי קולא דלחל לירי חומרל כמו שבחרתי לעיל והרי החקיקה של בחולה נישאה ביום הרביעי נהגה גם עתה עיין בכחובות דף ג' ובל"ע סימן ס"ד והשיקר שלא יהי עם סוטה בל"סור כל ימיו ולא מטעם מיחה וכמו שפרש החוס' בכחובות דף ב' ע"א ד"ה שאם היה נראה לתרין שפתחה מלא סתום ואזי תולין הדם ב"ש"ו ועיין בל"ע סימן ס"ח על חופן זה שחולין דהחוקק ב"ד"ה אבל אם מלא פ"ס וליכא דם בנערה הרי ודאי נבעלה ע"כ אפשר שיכולין לסמוך על הראב"ד להקל ולא לריך לפרוש בנערה או בקטנה ושם בכחובות דף י' במעשה שאלל רבי אפשר ששם מייירי בצבורה ודו"ק היטב שם וממילא אליו בצבורה אף שלא שכיח כל כך דם מכ"ז לריך לפרוש ממנה ודו"ק היטב אלא שאליו שנושאין לאחר כ' שנה וע"כ בזה אפשר שג"כ ליכא אללם לא טענה פ"ס ולא טענה דמים שאללם לא שכיח כלל שהרי עיין בנדה ס"ד שבקשה נוחזים לה עד שהחיה המכה ובנערה ד' לילוח ובצבורה לילה אחת אלמא שפוחתה מדה והולכת וממילא אם בנרה הרבה אפשר שליכא דמים אללם כלל וגם נראה לי בזה לתרין הסחירה מר"ש דכחובות שפסק שצבורה ליכא דמים על הרא"ש דנדה ששם פוסק שיש לה דמים ולריך לומר שהרא"ש דנדה מכיין אף שיש בנורה שאין להם דמים דהיינו בנורה הרבה מכל זה לא פלוג רבנן בתקנתא ודו"ק מכיין שבנורה סמוך לנערוה יש לה דמים ע"כ לא חלקו בזה ור"ש דכחובות מכיין על בנורה דסמוך לנערוה דהיינו בחוך י"ב חודש וממילא אלל השאלה שאלניו שהיתה פחים בצבורה דהיינו מעשרים וארבע שנים ע"כ אפשר וודאי לסמוך שחפשי ש"ו וגם מעשרים דף מ"ו ע"א שאמר שם שמוילא שם רע מטעם דם היינו בנערה שבצבורה ליכא הדין של מוליא שם רע עיין דף מ"ד ודו"ק ובדף י' ע"א הרי שם מייירי בטענה פ"ס עי"ש ודו"ק אלא שקשה מדף ל"ו ע"ב ששם מייירי בצבורה מכל זה אומר שם דקא טעין טענה דמים הכי נמי משמע שטענה דמים בצבורה טענה מבוררת ולא תולין שחפשי ש"ו אפשר ששם מייירי להוליא ממון שלא יכולין להוליא ממון מטעם ספק ודו"ק ועוד שהרי שם מייירי בצרייתא והס כיו בקראים בחיפה ש"ו כמו שאחא דף ז' ע"א והוי יכולין לבדוק אלא שזה אין שכיח שיכול לבדוק

למקומות • ונחז לדריך גשגשה הטבע יולח
 למקומות ואנח הדברים לפסק הלכה • קן כנידן
 דיון אשר כמח וכמה פעמים נבחן הדבר כי
 צבגרת דמי' מועטים מאלד שלפעמים אין בהדין רק
 כמו טיפן קטנים • וגם לפעמים אפילו מראש דס אין
 בה רק קלח מראש • וכי כזונות נעשה אח כולן • וזה
 נוכל לומר ג"כ שכי' על הסדן וחיפכו ש"ו • וכמו
 שתינו (צגת' דף י') הכוח דאחא לקמי' דר' :

בחולה ואפילו מקלח בחולה • וסקשה צג"מ האך יאח
 אח הצוגרת אולי כלו בחולותי' לגמרי ט"ס • ולעגיד
 נראה ליישב שיטה ר"ח כי אין הפירות של בחולה
 דווקא דס בחולים רק פי' סימני בחולים • דהיינו או
 הדס או שפחה סחוס וזה פירש הגמ' מקלח
 בחולים ר"ל שפחה סחוס הגם שאך לה דס כלל •
 עכ"ז יש לה מקלח בחולים • דהיינו שפחה סחוס •
 ומה שנשאר כב"ס ס"ק ג' בל"ש לדעה הירושלמי והדש"ח
 שיש צוגרת שפחה פחוח • וגם יש צוגרת שאך לה
 דמיס • ח"כ א"ל ליישב שיטה הגמ' • לפ"ז לעגיד מראש
 ליישב דהפירות הוא כך • דבוגרת יש לה ס"ל אחד או
 דס או פחח סחוס אבל שלא יהיה לה אף אחד זס אי
 חשגי • וזס נכון קושיית הגמ' דקשעין פענת דמיס
 ר"ל ופתחו פחוח • אכן אס שפחה סחוס יוכל להיות שלא
 ישי' לה דמיס ודו"ק • וזס יש ליישב ג"כ תמיהה
 הצ"ש על הר"ש"ש בנדה ע"פ • וראי' מהגמ' שס •
 צבול' בין בצדקה בין שלא כדרכה • כדי דבעלה
 שלא כדרכה נמי קרי לה בלשון בחולים כן נמי פחה
 סחוס נקרא בחולים • וגם מלבון הרמב"ם (פיין צב"י
 ס"ח) • שואלן על שנותי' אולי היא צוגרת שכלו בחול' •
 אלמא לפ"פ קרי כלו בחול' אף שיש עדיין דס כן
 בהיפוך • עוד ראי' מהירוש' הרשב"א דכחונה שפירש
 ג"כ על הגמ' יבמות פ"ט לבוגרת שכלו בחולים דלא
 כחוס' רק פי' שפחה הפחה • והדברים בחריס לעגיד :

והנה גם שאלתי בספר הפלאה דזה לא נקרא
 ספק כלל • יען שזה הוא חסרון ידיעה ולא
 מחקר אפילו לס"ס ע"פ • אך לספיקות הג"ל נוכל לנרף
 כמו שמשק ספ"מ בירד סימן ק"י ס"ק ל"ה בכללי ס"ס
 שא"פ שספק חסרון ידיעה לא נקרא ספק עכ"ז כוי
 ספק • שפכזיו אין חסס שיכול לברר זה כה"ג יש
 להחיר וכן כה"ג צסי' ל"ס ס"ק ד' • וזס יש להרץ קלח
 קושיות הפלאה על הגמ' אכן נמי ייעבד גיטון •
 ופירש דדוקק שקאי על הדואה שיפח דס כמרדל •
 וזה דדוקק גדול מה זס שייך לבאן דסי' לו לקבוע
 בנמ"ס נרס ששס מקומה • אך לפי בג"ל יוחא שאין
 לומר שאכן נמי ייעבד הכי • ר"ל היכא שיש עוד נדדים
 להחיר כמו צ' ספיקות ייעבד כואה להפסידה פחוצתה •
 ח"ל לא חשגר ר"ל ולהכי לא מלרכינן דיקק • רק
 היכא שיש כמו נדדים להחיר • לזס מדינן שלא
 להפסידה כחוצתה :

ואגב אכתוב מה שחיראתי על קושיה הרשב"א •
 ביבמות פ"ו על הגמ' • צבול' פד שסיו כל
 צבול' קיימים בין כדרכה ובין שלא כדרכה • ח"ל
 הרשב"א קשיא לי אפי שלא כדרכה סיכי דמי • אי
 כשנבעלה לחיפ תיפוק לי' לר"ל משום וזה ואפילו
 לכך הדינן נמי חאורה • ואי כשנבעלה לבסמה • אי
 קסבר שמה ביאה כוי נמי זוגס ואי לא שמה ביאה
 סא חיינא אלא כמי"ע ואין לך חסס שאינן מ"ע שלא
 כדרכה ע"י צרור • ואי בממאנא נשואי קסנא דרבנן
 ולא בא סכתוב למעט נשואי קסנא דרבנן ולי"ע מל" •
 ומתאם להרץ דהנה נדקדק תחלה לשך ר"ל פמי סכא
 של ספ"ו • שלא לשם אישות עשאה וזה משמע דדווקא
 סכא עליז שלא לשם אישות עשאה זוגס אבל אס בא
 עליו לשם אישות ואח"כ נמאל למפרע שהינה בעילת
 זנות כגון מקח טעות וכדומה לא נעשאה זוגס • וא"כ
 משכחה לה כגון שקידשה סכא וכנסה סכא ואח"כ נמאל
 עלי' מומין חיינא צריכה גט רק מדבריס • אבל
 מדאורייתא חיינא קדושין כלל • וא"כ כשבא עלי' באופן
 זס שלא כדרכה לא עשאה זוגס ועכ"ז אחרק לכ"ג •
 דבחול' בשלא כדרכה ס"ל • ואפילו לקיטת רסא דס"ל
 דצריכה גט מספק נוכל לדקדק בדבריו שאמר אי
 חנא ספוקי מספקא לי • נוכל לומר שחנא דיבמות
 לא מספקא לי' ואינא צריכה גט כלל רק מדבריס :

ועוד אפילו ימאל דלא דמי למוכת ען יש ללמד
 לעשות מה ס"ס שמה הלכה כר"ח (ופיין בנמוס'
 דף ט' ד"ס פ"פ) ואפילו ח"ל שהלכה כשאר הפוסקים
 שמה עונשה מרוב עבודה אמת • ואין זה ס"ס משם
 אחד כמ"ס החוס (בכחונה ד' ס' ד"ס איצפית אימאל) דשס
 אונס חד הוא • סכא שאני בהספק הראשון משוי לה
 לצבולה לגמרי והספק צב' משוי לה למוכה ען • ומבואר
 (בחוס' דף ט' ע"ב ד"ס אי למיחב לה כחונה) דס"ס
 מהני לכו"ח ממון • שוב מלאתי בנתי"מ ג"כ שכתב
 בשם הפוס' דס"ס מהני היכא דנקט בטרתי • וכחונה כוי
 כמו שטרל • גסס כי מכתב מדבריו קלח דווקא היכא
 דמי לספק פריעון • אבל בגידון דיון כוי ספק הלאה
 כדמוכה להטעין שס • וגם ראיתי בחומיס בתקפו
 כקן שכתב בפלוגתא דרבוותא לא חשיב ספק כלל •
 וכפ"פ שהש"ע והרמ"א סככימו לדעת אחת • ומי
 יכריע עג"ס • עכ"ז כיון דנקיטא שטרל וגם היא
 שפחה צרי שמוענה וודאי בחולה אני • כאשר הובאה
 סברא ז בתקפו ככן • נוכל לנרף לעשות מוס ס"ס •
 ר"ל אמרתי להלכה ולא למעשה • אך לדעתי לכופה
 גע' אין לו ישלח פלל • כי לא דמי כלל למאי שכתב
 הפ"י צסי' ל"ט צב"ס החש"ץ • כי שס-המעשה בוודאי
 רק סוף פלוגתא אס זס מוס • משח"כ שאינו ידוע
 אס המעשה כלל אמת • ואולי האמת כדבריו' לכן קשה
 לכופה גע"פ • ולכן טוב לפסוח פשר :

כו

לאהובי נפשי ה"ה הרב הח"ב המפורסם בתורה
 ויראה • בר פחדו בקרש"ת ס"יה יעקב אלי' ג"י :

ונידון הפיסה שחפסו קרובי האשה בגדי הבטל •
 נאמר דלא כוי הפיסה מחמת הטעם הראשון
 יען שלא תפסה בעלמה • ואס עשאה שליח להפוס נאמר
 דלא כהפוסת מה"א ששו"ן דיוכל לומר קיס לי דמהני
 תפיסה בעלית :

מכתבו הכתמד לנטון הגיפני • נידון סוג ססורגל
 קשעט ציינאס והבעל סשליש סכחונס
 75 ר"כ • אס פקור מחוזב מונותי' עד שסקבל הצ"ס •
 סנה

ואגב אכתוב מה שכתבתי קושיה ספ"מ על שיטה
 ר"ח (בגמרא יבמות דף ל"ט) כ"ז לא יבא אח
 הצוגרת ר"ל ור"ש מכשירין צבוגרת • ומפרש בגמרא

וגם אין צורך לדון על כן גם זאת, באם יש מקום לחלק בין בחור לנשוי, ולומר שבחור לא הוא נאמן על טענת פ"פ ואפילו כשטוען שהיה חי עם נשים אחרות כבנידוננו, וכפי שדן ג"כ על כך ביה"ד האזורי, שגם לזה אין מקום בהיותו חי במציאות עם אחרות, והחילוק בין בחור לנשוי הוא לא כהלכתא בלא טעמא, וכפי שהפטיר על כך כבוד עמיתי הגאון הראש"ל הר"ר הגר"ע יוסף שליט"א לשון הגמרא בכתובות ד' י' ע"א: אסבדוהו כופרי מברכתא חביטא ליה וכו' מיהמן ומסבינן ליה כופרי.

אלא מכיון שלפנינו רק טענת-דמים בלבד, אם כן לפנינו עמדים גדולים לסמוך עליהם שלא להוציא את האשה בדימוס, והיא שיטת הגאונים הסוברים שבגורת אין לה דמים, ולצרף זאת לסניף חזק נוסף ליתר הספיקות שישנן בנידוננו (כדיובא להלן בדברינו) וכפי שמצינו בשו"ת רדב"ז ח"ד סי' אלף רמ"ו שצירף בכואת בנידונו (הגם שהיה המור מנידוננו, שהיה שם כהן והיה גם ספק שמא תחתיו כדעו"ש) וכתב: "קיי"ל שדברי הגאונים דברי קבלה הם ועליהם ראוי לסמוך" ע"ש, וכ"כ בשו"ת עין יצחק חאה"ע סי' ס"ג דאף שלא הובא דעתם בשו"ע מ"מ לסניף יש לצרפם ע"ש, אולם בהיותו שדלבושי שרד בהדושי דגינים ליו"ד ס"ק מ"א כתב שכל דיעה שלא הובאה כלל בשו"ע אין לעשות ממנה אפילו סניף להיתר (ועיון גם בשו"ת זכרון יעקב שם ד"ה ועד ע"ש). ובנידוננו הא לא הובאה בשו"ע דעת גאונים זאת, לכן יש להוסיף על האמור דברי שו"ת צמח צדק החדשות חאה"ע סוף סי' כ"א שכתב וז"ל: כבגורת בזה"ל הוא מיעוט המצוי שבגורת אין להם דם בתולים כאשר חקרתי ודרשתי פה בעירנו מכמה וכמה צנענות ע"ש, וכן דברי שו"ת מהרש"ם ח"א סי' ל"ז שכתב וז"ל: עכ"פ מיעוט בגורות אין להם דם וד"ו ידוע גם בטבע וכבר באו לפני מעשיות כאלו בתולדות צנועות וכשירות שנשארו בהיותן בשני בגרות כבנות עשרים ולא נמצא דם ע"ש, זאת אמרת שנשנתו הטבעיים בזה, וישו"ש בשו"ת זכרון יעקב בדי"ה ונדון, שסותב ג"כ בכיוון זה עיי"ש, וא"כ בודאי ובודאי שבומנינו ישנה אפשרות גדולה להשתמש בשיטת גאונים זאת בצירוף השחנות עכ"פ הטבעיים בזה ולא להוציא את האשה מחזקת בתולה.

ב. ועם נאמנות הבעל לטעון טענת בתולים אמרי' בגמ' בכתובות ד' י' דהוא משום חזקה ראין אדם טורח בסעודה ומפסידה, וביה"ד האזורי בנימוקי שקיל וטרי מה הדין בהיכא שלא טרח בסעודה, אם הטורח קובע או שמתת הסעודה קובעת, כי בנידוננו התתן לא טרח בסעודה, ומביא חילוקי שיטות בזה,

ולכן קבעו שלכה"פ אי אפשר לחייב את האשה בטענה זו לקבל ג"פ מאחר שהיא מחזקת. ועוד מוסיף ביה"ד גימק שלא יהא נאמן מפני שבומן חזה נהג חרד"ג. כאשר דנים בדבר לומר כן הישועות יעקב על אה"ע ושו"ת בית יצחק חאה"ע סי' מ"א ועוד, אבל אין לגימק זה כל ערך לנידוננו כי המדובר הוא בוגר מבני עדות המזרח שלא חל עליהם חרד"ג [אם לא שנבוא על כך מכח השבועה שסותבים בכתובה, או מכח תקנה או מנהג שלא לגרשה בע"כ, יעוין בשו"ת חתם סופר חאה"ע ח"ב סי' קי"א עיי"ש ויש להאריך].

אולם יפה הוא הצירוף האחר שמתב בית הדין האזורי בנימוקי, והוא זה דמאחר שהתובע רוצה לגרשה מחמת טענת מומין שהעלה בטענותיו, מוכח מזה שהוא באמת שונאה ורוצה להפסיד לה את הכתובה, רק מחפש דרך היאך לחייבה בגירושין וסבד שבטענת בתולים יוכל לחייבה, ולכן ליכא בכה"ג החוקה הנו' ויש להוסיף שהבעל בטענותיו שלפנינו אמר במפורש שמעוין לגרשה בגלל שעשתה לו צרות רבות (עיי' לקמן), ומוכח בודאות ששונאה, ואם כן יורדת החוקה הנו'.

ג. בתי"ק האזורי הגשה הודאה בכתב בכתיבת ידה של האשה ובחתימתה שבו היא מודה שהיתה לפני הנשואין עם גבר זר וגם פירטה את שמו, אבל האשה הכחישה בתוקף את הודאתה זאת שבכתב וטענה מיד לאזור מיכן שעשתה זאת מתוך לחץ מצד הבעל ובהבטחה ממנו שאם תחתום על הצהרה כזאת לא יגרשנה, וביה"ד האזורי בנימוקי ממצה יפה את החלטה אם בכה"ג נקרא אונס, מביא דברי השו"ע בזה בזה"מ סי' ר"ה סעי' ו' וראה"ע סי' קי"ח סעי' י"ז, ושיטות הפוסקים שמתולקים בדיעותיהם אם הפחדה נחשב לאונס או לא, ומכריעים דהיכא שיש קטטה ביניהם יש טענת אונס והאשה אינה צריכה למסור מחדעה, וגם נאמנת שהודאיתיה על כך גם לאחרים ויתנה ג"כ בשקר מתוך האונס.

אלא שלפלא בעיני על כבר ביה"ד האזורי שהוצרכו בכלל לכל זה, הרי האשה מיד לאחר מיכן שכתבה וחתמה כנו' (מספר ימים לאחר שהבעל הגיש בביה"ד את תביעתו לג"פ) הגישה מצידה תביעה בביה"ד לשלום בית, ובכתב תביעתה כותב ב"כ האשה בזה"ל: "לפני כשבוע ביום חמישי בלילה קרא הבעל לאשה לחדר והתל להכותה מכות גמרצות ואלימות ביותר וכו' ולבסוף הכריח את האשה לחתום על הודאה שכביכול אכן בגדה, האשה כשהיא זבה דם בפה חתמה בדלית ברירה רק כדי להמלט ממנו", כמו"כ בישיבת ביה"ד האזורי בתאריך י"ד שבט מ"א אמרה האשה בקשר לכך: "הבעל אמר לי תכתבי ביד שלך והיה לו סכין ופחדתי", ועוד אמרה לפניכם בתאריך כ"ח אייר מ"א: "הוא הכריח אותי לכתוב

ז. בענין הנ"ל. אם עמדו מתווכי שלום והשלימו בין הצדדים, ורוצה הבעל לקיימה, אין להצריך לחזור ולקדשה בקידושין אחרים. ואף מותר לעשות שלום בין הבעל ואשתו, אף שיש לחוש שנבעלה בנדתה בזמן שהיתה בתולה, (שאילו היה באונס היה לדבר קול) שלא נחשדה להכשיל אלא לזה שרוצה לעבור על איסור נדה. ז)

ח. אף המתייחד בזמן הזה, יש לו טענת בתולים, כיון שאינן טובלות, וכל שאין הוא מודה שנבעלה על ידו, אין מחשידים אותו על איסור נדה, [שהחשוד על איסור קל לא נעשה חשוד על איסור חמור]. ה)

נכונים, שבא לחלק עלינו את השוים, ולהוציא מן המוחזק בסברא שאין בה מעם כעיקר. ז) על פי המבואר בשו"ת יביע אומר חלק ב' (האעה"ז ס"ט) ושם דן אם יצטרך לחזור ולקדשה מחדש, כיון שהיה מקחו מקח טעות או יש לחוש שאם נצרכנו קידושין חדשים, יפנה לה עורף ולא פנים, ובג"ד האשה עומדת ומתחננת על נפשה לכל יעזובה, והעלה שיש לעשות ספק ספיקא להקל בדבר שלא יצטרכו קידושין אחרים. ועוד דן שם, היכא דאמרינן בגמ' אפקיעיהו רבנן לקידושין מניה, אם נשארה עכ"פ מקודשת מדרבנן, וכגון ההיא דממאה אני לך שפירש הר"ן דאפקיעיהו רבנן לקידושין מניה, (אות ד'). ושם אות ו' נישואיה במהרתה ממומאתה.

אבל כל יתרת הסכום שנרשם בכתובה בסכום אלף לירות מצדיות, חייב לשלם, שתוספת הכתובה משועבר לה מן התורה, ואינו דומה לעיקר כתובה שהוא רק מדרבנן, וכן פסק מרן בשלחן ערוך, ואף שיש פוסקים אחרונים שכתבו שהבעל המוחזק יכול לומר קים לי כהרשב"ם ושה"ג דפליגי וס"ל דהפסידה גם התוספת, לא יעשה כן במקומינו לומר קים לי נגד פסק מרן בש"ע, ואע"פ שהיא שותקת לא אמרינן בכה"ג שתיקה כהודאה, כמ"ש הבית שמואל (ס"ק י"ט). וכן דעת מרן הש"ע, שכתב, שאינה מפסידה התוספת אלא אם כן נודע בראיה ברורה או שהודית לו שהיתה בעולה קודם נישואין והטעתו וגמצא מקחו טעות. ומ"ש בשו"ת וזאת ליהודה (האעה"ז ס"ט) שיש לחלק בין תוספת של זמנם לתוספת של זמנינו, אין דבריו

החשוד על איסור קל אינו נעשה חשוד על איסור נדה החמור

ורק השרידים אשר ה' קורא נזהרים בוה. וא"כ הואיל וק"ל אין אוסרין על הייחוד (קידושין פ), ה"ג אינו בחזקת שבא עליה, וי"ל שיש לו טענת בתולים. וע' בשו"ת משיבת נפש (תאה"ע ס"ח) באיש א' שחשד את אשתו מאדם אחד, והזהירה ממנו, ואירע פ"א שבבואו לביתו מצא את הנחשד עם אשתו בחדר אחד מוגף כשהוא בפישוט מכנסים, ואשתו ג"כ היתה חשופה שת, אך עדיין לא קרב זא"ז, והאשה אומרת שעדיין לא נעשה מעשה. וכ', שג"ל סברא גדולה להתיר, דק"ל לא מפקינן אדם מחזקתו, וכש"ך יו"ד (ס"א א) כ' דאפי' מי

ח) הנה ק"ל ביו"ד (ס" קט) החשוד על דבר קל לא נחשד על החמור ממנו, ולפ"ז אין להפקיע חזקת כשרות ממנו, ונחשוד אותו שבא עליה כאיסור כרת, מפני שנחשד על איסור קל בהתייחדו אתה. ואף אם ביאת פנויה נדה אינו חמור כ"כ בעיני ההמון, הרי מכ"ש שאין הייחוד נחשב בעיניהם לאיסור, וכמ"ש ג"כ בשו"ת פני אריה (ס"ס ל), שלרוב כנ"א אשר אינם בני תורה לא משמע להו איסורא להתיחד וע"ז. ע"ש. וכ"כ בשו"ת ברית יעקב (ס" נה). ע"ש. ומכ"ש במשדכים בוה"ז דלא שמיעא להו איסורא להתיחד,

